

• • •

І. Р. Процик,
*д-р філол. наук, доц.,
Львівський державний університет фізичної
культури імені Івана Боберського,
доцент кафедри олімпійської освіти*

«ДОВБУШ», «МАЗЕПА», «ПЕТЛЮРА», «БУКОВИНА», «ДНІСТЕР», «КОЛОС»: НАЗВИ БУКОВИНСЬКИХ ФУТБОЛЬНИХ КОМАНД У ХХ–ХХІ СТОЛІТТЯХ

У статті представлено назви українських футбольних команд за понад столітню історію становлення футболу на Буковині. Об'єктом аналізу в дослідженні стали номінації буковинських команд, починаючи з 20-х рр. ХХ ст. і дотепер. Предмет аналізу – мотиваційна база та способи творення найменувань футбольних команд Буковини у ХХ–ХХІ ст. Джерелами фактичного матеріалу в розвідці була українська періодика, передовсім спортивна, та праці істориків спорту про розвиток футболу на Буковині. Проаналізовано мотивованість назв футбольних команд, диференційовано їх на відоміні та відапелятивні найменування. Простежено зумовлені політичними й соціокультурними чинниками назовницькі тенденції, що домінували в різні періоди розвитку футболу.

З'ясовано, що у 20–30-ті рр. ХХ ст., коли буковинські землі входили до складу Румунії, а українці Буковини різними способами намагалися продемонструвати свою на-

ціональну ідентичність, найменування футбольних клубів на цих теренах відображали асоціації з культурними, історичними, географічними реаліями України. Поряд із назвами, мотивованими топонімами, гідронімами, оронімами, номінаціями українських організацій і спілок, назвами осіб за родом занять, багато найменувань походило від антропонімів – *Довбуш, Кармелюк, Гонта, Залізняка, Дорошенко, Мазепа, Петлюра*, що було прикметною рисою в буковинському футбольному назовництві.

У 40–80-ті рр. XX ст. частка назв футбольних команд із національно-культурним компонентом у значенні помітно зменшилася (*Буковина, Карпати, Черемош*), натомість з'явилися уніфіковані номінації з відображеними в них советськими реаліями та символами комуністичної ідеології. У цей період домінували найменування клубів, що походили від назв всесоюзних спортивних товариств, ергонімів, назв осіб за професією, назв продукції підприємств та ідеологічних назв (*Колос, Легмаш*).

У період після відновлення української незалежності збільшилася кількість номінацій із етнокультурною конотацією, зберігся невеликий відсоток назв, утворених у часи тоталітаризму, а під впливом комерціалізації спорту з'явилися найменування, які дублюють назви організацій, що фінансують футбольні клуби, та еkleктичні номінації, в яких поєднано советські назви команд з іменами їхніх спонсорів (*Фермер, RA-DENT, Колос-Майя, Зарінок-Дрім-Тім*). Перспективи досліджень полягають у вивченні тенденцій у назовництві футбольних клубів різних українських регіонів.

Ключові слова: назви буковинських футбольних команд, апелятив, онім, мотивованість, назовницькі тенденції.

I. R. Protsyk,

ScD, Associate Professor,

Ivan Boberskyj Lviv State University of Physical Culture,

Associate Professor of the Department of Olympic Education

«DOVBUSH», «MAZEPA», «PETLURA», «BUKOVYNA», «DNISTER», «KOLOS»: THE NAMES OF BUKOVYN'S FOOTBALL TEAMS IN THE XX–XXI CENTURIES

The article presents the names of Ukrainian football teams over the century-long history of the development of football in Bukovyna. The object of analysis in the study was the nominations of Bukovyna teams, starting from the 20s of the 20th century and until now. The subject of analysis is the motivational base and methods of creating the names of Bukovyna football teams in the 20–21st centuries. The sources of factual material in the investigation were Ukrainian periodicals, primarily sports, and the works of sports historians on the development of football in Bukovyna. The motivation of the names of football teams was analyzed, and they were differentiated into homonymous and appellative names. The political and social and cultural factors of naming tendencies that dominated in different periods of football development are traced.

It was found that in the 20–30s of the 20th century, when the Bukovyna lands were part of Romania, and the Ukrainians of Bukovyna tried to demonstrate their national identity in various ways, the names of football clubs in these areas reflected associations with cultural, historical, geographical realities of Ukraine. Along with the names motivated by toponyms, hydronyms, oronyms, nominations of Ukrainian organizations and unions, names of persons by profession, many names came from anthroponyms – *Dovbush, Karmelyuk, Gonta, Zaliznyak, Doroshenko, Mazepa, Petlyura*, which was a notable feature of Bukovyna football naming.

In the 40–80s of the 20th century the share of football team names with a national-cultural component in meaning has noticeably decreased (*Bukovyna, Karpaty, Cheremosh*), instead, unified nominations have appeared with Soviet realities and symbols of communist ideology reflected in them. During this period, club names derived from the names of all-Union sports associations, ergonyms, names of persons by profession, names of enterprise products, and ideological names (*Kolos, Legmash*) dominated.

In the period after the restoration of Ukrainian independence, the number of nominations with ethnocultural connotations increased, a small percentage of names formed in the times of totalitarianism were preserved, and under the influence of the commercialization of sports, names that duplicate the names of organizations that finance football clubs and eclectic nominations, which combined Soviet team names with the names of their sponsors (*Farmer, RA-DENT, Kolos-Maya, Zarinok-Drim-Tim*). The prospects of the research are to identify trends in the naming of football clubs in different Ukrainian regions.

Key words: names of Bukovyna football teams, a common name (appellative name), onim, motivation, naming trends.

Постановка наукової проблеми та її актуальність. Футбол поширився на Буковині за часів, коли ці українські землі входили до складу Австро-Угорщини. Перший офіційний футбольний матч на буковинських теренах зіграно 12 травня 1901 р. у Чернівцях на стадіоні німецького спортивного клубу ДФК (Дойче Фусбальклуб), на якому виступала команда студентів Чернівецького університету «Ян». Упродовж 1908–1914 рр. відбувалися регулярні футбольні змагання Буковинської ліги, в якій грали команди різних націй – австрійці, румуни, німці, євреї, поляки, а українці Буковини, через брак власних національних спортивних структур, змушені були виступати за чужонаціональні, «часом неприхильні нам» [3, с. 94] футбольні клуби.

Своє перше спортивне товариство – У.С.Т. «Довбуш» Чернівці та футбольний клуб при ньому українці Буковини організували в 1920 р. [2], хоч відомо, що ще раніше українські студенти Чернівецького університету вчащали на заняття з футболу, які на початку століття проводили австрійці – брати Мауери – ентузіастами-популярзатори спорту [12, с. 3], а при Українському академічному козацтві «Запороже» в Чернівцях до Першої світової війни функціювала спортивна секція копаного м'яча, футболісти якої виступали за однойменну команду У.А.К. «Запороже» [3, с. 94].

Саме члени «Запорожа» були ініціаторами заснування українського спортивного клубу «Довбуш» [3, с. 95–96], який у міжвоєнний період став найсильнішою українською футбольною командою Буковини.

У цій статті представлено назви буковинських футбольних команд за понад столітню історію розвитку українського футболу на цих теренах, починаючи з 20-х рр. XX ст. і до сучасності – 20-х рр. XXI ст.

Аналіз досліджень проблеми. Назви футбольних команд Буковини ще не були об'єктом спеціального аналізу в мовознавчих працях. Лише окремі номінації принагідно розглянуто в оглядових статтях авторки про власні назви українських футбольних команд [4–6]. Це дослідження **актуальне** через те, що фактичний матеріал, на якому воно ґрунтується, практично невідомий українцям. Сподіваюся, що презентація й аналіз цього малознаного корпусу онімів зацікавить не лише істориків спорту, соціолінгвістів та ономастів, а й широкий загал прихильників українського футболу.

Метою статті є описати назви українських футбольних команд Буковини. Для досягнення поставленої цілі необхідно розв'язати низку **завдань**: 1) згромадити назви українських футбольних клубів, які функціювали на буковинських землях із 20-х рр. XX ст. аж дотепер; 2) з'ясувати мотивованість футбольних онімів; 3) виявити вплив суспільно-політичних і соціокультурних чинників на вибір найменувань українських клубів у різні періоди понад столітньої історії розвитку футболу в цьому регіоні.

Об'єктом дослідження у розвідці є назви футбольних команд на Буковині у XX–XXI ст., а **предметом аналізу** – мотиваційна база та способи творення буковинських футбольних командонімів (термін українського ономаста Михайла Торчинського [11]).

Джерельною базою для згромадження фактичного матеріалу в статті була українська періодика [7], передовсім спортивна [1; 9; 10], та праці істориків спорту про розвиток футболу на Буковині [2; 3; 12; 13]. Основним методом дослідження є описовий. Наукову новизну становить зібраний джерельний матеріал, який уведено до наукового обігу та детально проаналізовано, а практичним набуток, що його можна використати в інших працях, є запропонована авторська методика опису назв футбольних команд.

Виклад основного матеріалу. Найменування буковинських футбольних клубів у першій третині XX ст. були складні за структурою: в них поєднано компонент-аббревіатуру та власне онім. Перший складник назви – аббревіатура, що виникла внаслідок мовної економії, вказував на організаційну структуру спортивної інституції та національну належність футбольної команди: **С.К.** – Спортовий Клуб, **С.Т.** – Спортове Товариство, **У.С.К.** – Український Спортовий Клуб, **У.С.Т.** – Українське Спортове Товариство. Вказівки на національну належність не мали переважно сільські спортивні клуби, які були єдиними такого типу організаціями в населеному пункті, де мешкали здебільшого українці. Власне онімний компонент складених назв українських футбольних команд мотивований онімом або апелятивом. Способами творення власних назв були два види семантизації: онімізація – перехід апелятивів

до складу онімів і трансонімізація – «перехід лексем з одного розряду пропріативів до іншого» [11, с. 374].

Багато буковинських футбольних клубів, відповідно до європейських традицій найменування команд, у назвах використали **топоніми** – номінації населених пунктів: міст, містечок, сіл та етнографічного району, з яких вони походили. Серед команд Буковини зафіксовано такі відтопонімні найменування – **С.К. «Борівці»** – команда зі села *Борівці* в Чернівецькому районі, **С.К. «Веренчанка»** – команда зі села *Веренчанка* в Чернівецькому районі, **С.К. «Вільшина»** – команда зі села *Вільшина* під Чернівцями, що тепер є мікрорайоном міста, **С.К. «Вільшина» Рогізна** – команда зі села *Рогізна*, яке тепер належить до Садгірського району Чернівців, **С.К. «Горішні Ленківці»** та **С.К. «Долішні Ленківці»** – команди з двох частини давнього села *Ленківці*, яке тепер є мікрорайоном Чернівців, **С.К. «Денисівка»** – команда зі села *Денисівка* на північній околиці Чернівців, що разом із містом Садгора та довколишніми селами увійшло до складу обласного центру в 1965 році, **С.К. «Заставна»** – команда з міста *Заставна*, **С.К. «Слободзія-Раранче»** – команда зі села *Слобода*, яке за румунського підпорядкування Буковини відоме під назвами *Слободзія-Раранча* / *Слобода Раранче*, **С.К. «Шишківці»** – команда зі села *Шишківці*; останні три клуби походять із місцевостей у сучасному Чернівецькому районі.

Окрім топонімів, які пов'язані з місцевостями, де виникли та функціювали футбольні клуби, у номінаціях команд часом відображено й власні назви тих населених пунктів, які були важливі для національної свідомості українців і демонстрували тяглість історичної пам'яті. Назва клубу **С.К. «Полтава» Чернівці** походить від назви міста *Полтава*, хоч асоціація радше негативна, ніж позитивна, бо нагадує про невдачу козацького війська під проводом Івана Мазепи у союзі з армією Карла XII у Полтавській битві з одвічним ворогом українців. Назву футбольного клубу **С.К. «Чорноморе» Чернівці** варто, мабуть, пов'язати з історичною згадкою про *Чорноморську Січ*.

Назву **етнографічного району Буковина** відображено в найменуванні клубу **У.С.К. «Буковина» Кіцмань** із міста *Кіцмань* у Чернівецькому районі.

В окрему групу слід виокремити назви буковинських футбольних клубів, мотивовані номінаціями **гідронімів** – назвами рік, які протікають у тій місцевості, з якої походить футбольний клуб: **«Прут» Чернівці** – команда зі столиці Буковини, яку річка *Прут* – ліва притока Дунаю – розділяє на дві частини. Назву найбільшої української ріки *Дніпро* використав у найменуванні футбольний клуб **С.К. «Дніпро» Борівці** – команда зі села *Борівці* в Чернівецькому районі; це найменування мало для українців Буковини, що перебували під румунською окупацією, символічне значення, бо втілювало їхнє прагнення до об'єднання з українцями всіх етнічних земель у єдиній соборній державі.

Велику групу онімів, які стали мотиваційною базою для називання буковинських футбольних клубів, становлять **антропоніми**. Від імені керівника гайдамацького руху *Івана Гонти* походять назви буковинських команд: **У.С.К. «Гонта» Мамаїв-**

ці – команда зі села *Мамаївці*, **С.К. «Гонта» Селище-Новоселиця** – команда з теперішнього міста *Новоселиця* (обидва населені пункти в Чернівецькому районі) та **С.Т. «Гонта» Чернівці-Садагура** – команда з містечка *Садгора* (румунською – *Садагура*) коло *Чернівців*, яке тепер включено до складу обласного центру як один із його адміністративних районів. Для найменування клубу **С.К. «Залізник» Чернівці** використано ім'я іншого керівника Коліївщини – козацького отамана *Максима Залізняка*. Для називання футбольних команд нерідко використовувано й імена відомих народних бунтарів: *Олекси Довбуша* – ватажка опришків у Карпатах, ім'я якого відображене в назві буковинських команд: **У.С.Т. «Довбуш» / У.С.К. «Довбуш» Чернівці2, У.С.Т. «Довбуш» Садагура / Садигора** – команда з колишнього містечка *Садагура* коло *Чернівців*, тепер *Садгора* є одним із районів у складі *Чернівців*, і *Устима Кармелюка* – керівника селянського повстанського руху на Поділлі, ім'я якого мала перша та друга команда клубу **С.К. «Кармелюк» Кіцмань** з міста *Кіцмань* у Чернівецькому районі. Мотиваційною базою для називання футбольних команд **С.К. «Дорошенко» Чернівці** й **У.С.К. «Мазепа» Чернівці** стали імена українських гетьманів: *Петра Дорошенка* й *Івана Мазепи*. Назву останнього зі згаданих клубів не погоджувалася офіційно зареєструвати румунська влада, що свідчить про те, що номінації національних футбольних команд – це не лише справа вдалого вибору, а й, нерідко, протиборства з окупаційною владою щодо затвердження найменувань. Назва буковинського клубу **С.Т. «Петлюра» Кіцмань** мотивована іменем українського державного, політичного та військового діяча, Головного отамана військ Української Народної Республіки, Голови Директорії УНР *Симона Петлюри*. Буковинські команди, як ніякі інші українські клуби, що перебували під окупацією чужих держав, дуже активно використовували антропоніми для найменування своїх клубів – імена відомих постатей української історії – гетьманів і ватажків національно-визвольних змагань та українських повстанців – учасників організованого спротиву й очільників стихійних бунтів.

Чималу групу охоплюють номінації, мотивовані назвами українських організацій, спортивно-руханкових товариств, політичних партій і кооперативних спілок. Від назви українського спортивно-пожежно-руханкового товариства «Січ», яке структурою нагадувало Запорізьку Січ, походять найменування трьох футбольних команд зі села *Ленківці*, що тепер увійшло до складу *Чернівців* як один із його мікрорайонів, – **С.К «Січ I» Ленківці, С.К «Січ II» Ленківці, С.К «Січ III» Ленківці**, які належали до одного спортивного клубу. Назви команд, ймовірно, мають подвійну мотивацію – від номінації товариства «Січ» і від найменування *Запорозької Січі* – суспільно-політичної й військово-адміністративної організації українського козацтва. Найменування команди **С.К. «Запороже» Чернівці** утворено від назви української організації *Українське академічне козацтво «Запороже»*, створеної в

---

² Через скісну ризикую подано варіанти назв футбольних команд, уживання яких зафіксовано в пресі.

Чернівцях до Першої світової війни, а сама назва громадської інституції асоціативно пов'язана зі Запорозькою Січчю. Футбольну команду **С.К. «Воля» Чернівці** створено при місцевому українському відділі соціал-демократичної партії «Воля» [3, с. 95]. Функціювали й футбольні команди, які організаційно не належали до спортивних товариств, а були представницькими клубами українських кооперативних спілок. Таким на Буковині був клуб **«Пласт» (кооперація) Чернівці**. Футбольні команди організовано також і при різних українських інституціях, насамперед культурно-освітніх, а назви цих клубів дублювали найменування організацій, при яких їх створено: **«Мужеський хор» Чернівці**, **«Українська Читальня» Чернівці**, **«Українська Школа на улиці Новій» Чернівці**, **«Українська Школа імені Богдана Лепкого» Чернівці**, **«Читальня Нової вулиці» Чернівці**, **«Читальня Полевої вулиці»**.

Суттєво менше футбольних команд Буковини в першій третині ХХ ст. мали назви, мотивовані апелюваннями. Кілька клубів використало для найменування апелювання, що називають **різновиди флори й фауни**. Зокрема, номінація команди **С.К. «Вільшина» Рогізна** (від *вільшина* – *вільха* – «листяне вологолюбне дерево або кущ родини березових» [8, т. 1, с. 675]) – команда зі села, яке тепер є районом Чернівців; можна припустити, що в цій місцевості переважали зарості *вільшини* – кущів, які полюбляють болотяні ґрунти. Назва буковинської команди **С.К. «Галич» Чернівці**, ймовірно, має подвійну мотивацію: від назви *галич*, «збірної до *галка*» [8, т. 2, с. 20] – «птаха родини воронових із чорним пір'ям, блискучим на спині» [8, т. 2, с. 20] та від топоніма *Галич* – столиці Галицько-Волинського князівства, яке свою назву, за однією з версій, завдячує найменуванню птаха.

Кілька клубів у назвах вжило **номінації осіб за родом діяльності**, зокрема назва **С.К. «Залізничники» Чернівці** походять від лексеми *залізничник* – «людина, яка працює на залізниці, на залізничному транспорті» [8, т. 3, с. 189]; назва **С.К. «Робітники» Чернівці** мотивована словом *робітник* – «той, хто створює матеріальні цінності, працюючи на промисловому підприємстві; той, хто здійснює нескладну, допоміжну фізичну роботу; той, хто працює, трудиться; трудівник; людина, зайнята в якій-небудь певній галузі діяльності» [8, т. 8, с. 585]. Номінацією, пов'язаною зі сферою рекреації мотивована назва клубу **С.К. «Українські туристи» Чернівці** (в основі найменування команди лексема *турист* – «той, хто займається туризмом» [8, т. 10, с. 326]).

Низка найменувань футбольних клубів пов'язана з лексемами, які називають **сферу занять** українців у минулому та пов'язані з давніми реаліями Великої України, що, мабуть, було прагненням зберегти тяглість культурно-історичних традицій: назва команди **С.К. «Козак» Чернівці** мотивована словом *козак* – «в Україні в XV–XVIII ст. – вільна людина з кріпосних селян або міської бідноти, що втекла на південні землі України та брала участь у визвольній боротьбі проти татаро-турецьких і польських загарбників; нащадок такої людини» [8, т. 4, с. 209], а також будь-який представник Запорозької Січі; назви клубів з одного села – *Шишківці* в Чернівецькому районі – **С.К. «Січовик» Шишкауці** та **С.К. «Степовик» Шишківці** – мотивовані

лексемами *січовик* – «козак Запорізької Січі» [8, т. 9, с. 235] чи людина, що належить до товариства «Січ» (можна припустити й подвійну мотивованість назви клубу) і *степовик* – «людина, що народилася або постійно живе в степовій місцевості» [8, т. 9, с. 686] (також асоціація зі січовиком).

Від іменника *пролом*, що називає «дію за значенням проломити, проломлювати – ударами, пострілами і т. ін. робити отвір у чому-небудь; проламаний отвір» [8, т. 8, с. 219] виводить свою назву футбольна команда **С.К. «Пролом» Чернівці**.

Найменування клубу **С.К. «Сагайдак» Чернівці** мотивоване назвою **предмета** – *сагайдак* – «1) шкіряна сумка або дерев'яний футляр для стріл, 2) діал. те саме, що лук; 3) чохол для рушниця» [8, т. 9, с. 8]; очевидно, сема лексеми *сагайдак* – «місце зберігання зброї» – найвлучніше відповідала для використання цього слова в ролі номінації футбольної команди, яка й мала бути тією зброєю проти суперників;

Отже, назви більшості буковинських футбольних команд першої третини ХХ ст. утворено шляхом трансонімізації. Найменування клубів відображають асоціації з історичними та географічними реаліями України й містять важливі етнокультурні конотації, що свідчать про ретельний добір репрезентативних номінацій для називання національних футбольних команд на Буковині в 20–40-ві рр. ХХ ст..

У 40–80-ті рр. ХХ ст. низці буковинських футбольних команд вдалося зберегти назовницькі тенденції попередніх десятиліть та обрати для найменування своїх клубів лексеми з національно-культурною семантикою, зокрема, **власну назву етнографічного району** мала команда **«Буковина» Чернівці** (*Чернівці* – історична столиця *Буковини*).

Як і на початку ХХ ст., командам надавано назви, що є номінаціями річок, які протікають через населені пункти, де функціують футбольні клуби. Зафіксовано такі назви команд, мотивовані **гідронімами**: **«Серет» / «Сірет» Сторожинець** (місто *Сторожинець* у Чернівецькому районі розташоване над рікою *Серет*), **«Черемош» Вижниця** (райцентр *Вижниця* розкинувся на березі ріки *Черемош*).

Єдиним найменуванням гірського масиву, яке стало мотиваційною базою для називання футбольних команд Буковини у советський період, є **оронім Карпати** – гірська система, що в Україні простягається територією Закарпатської, Львівської, Івано-Франківської та Чернівецької області. Його обрали клуби: **«Карпати» Берегомет** – команда з містечка *Берегомет* у Вижницькому районі, **«Карпати» Вижниця** – команда з райцентру *Вижниця*, **«Карпати» Садгора Чернівці** – команда з району *Чернівці* *Садгора*, **«Карпати» Сторожинець** – команда з міста *Сторожинець* у Чернівецькому районі, **«Карпати» Чернівці** – команда з адміністративного центру Буковини.

Поодинокі назви команд мотивовано апелюваннями, серед яких **астрономічні номінації**: **«Зоря» Чернівці** – від *зоря* – «1) те саме, що зірка – самосвітне небесне тіло, що являє собою скупчення розжарених газів» [8, т. 3, с. 689; 576]; **«Метеор» Чернівці** – від *метеор* – «тверде тіло космічного походження, що потрапляє з величезною швидкістю в земну атмосферу; падаюча зірка» [8, т. 4, с. 688]; **найменуван-**

ня природного явища: **«Блискавка» Чернівці** – від блискавка – «зигзагоподібна електрична іскра – наслідок розряду атмосферної електрики в повітрі, що буває під час грози» [8, т. 1, с. 199]; **назва птаха: «Сокіл» Чернівці** від сокіл – «хижий птах родини соколиних з міцним гачкуватим дзьобом, кривими кітями і довгими гострими крильми» [8, т. 9, с. 438].

На протипагу описаним вище номінаціям у більшості назв буковинських клубів 40–80-х рр. ХХ ст. помітно колоніальні впливи, що виявилось в уніфікованості найменувань футбольних дружин і в тенденціях відображати в назвах команд советські реалії.

У назвах футбольних клубів найчастіше використовувано **номінації спортивних товариств** советської доби, до яких команди структурно належали. У Чернівцях були футбольні команди, назви яких походили від номінацій республіканських і все-союзних спортивних товариств: республіканського добровільного спорттовариства профспілок працівників промисловості, будівництва **«Авангард» – «Авангард» Чернівці** (від переносного, що виникло в советську епоху, значення лексеми *авангард* – «найсвідоміша, найпередовіша частина певної суспільної групи або класу, що веде за собою клас у цілому та інші суспільні групи» [8, т. 1, с. 7]; спорттовариства вищих навчальних закладів і науково-дослідних установ **«Буревісник» – «Буревісник» Чернівці** (від апелятива *буревісник* – «великий морський птах із чорночи буро-білим оперенням і довгими вузькими крилами; *перен.* провісник бурі» [8, т. 1, с. 257]); фізкультурно-спортивного товариства міністерства внутрішніх справ і комітету держбезпеки **«Динамо» – «Динамо» Чернівці** (від лексеми *динамо-машина* (*динамо* (грец. Δύναμις – сила) – «те саме, що динамо-машина, застаріла назва машини, яка, перетворюючи механічну енергію в електричну, виробляє постійний електричний струм; електричний генератор» [8, т. 2, с. 280]); всесоюзного добровільного спортивного товариства профспілки працівників залізничного транспорту **«Локомотив» – «Локомотив» Чернівці** (від лексеми *локомотив* – «самохідна машина (тепловоз, електровоз і т. ін.) для пересування вагонів по залізничних рейках» [8, т. 4, с. 543]); спорттовариства працівників торгівлі, кооперації, промисловості, комунального господарства, автотранспорту **«Спартак» – «Спартак» Чернівці** (назва походить від імені фракійського воїна *Спартака*, який очолив повстання рабів проти римлян). У Чернівцях були й футбольні команди, підпорядковані військовому відомству та спорттовариству військовиків. У їхніх номінаціях вжито аббревіатури від словосполучень (*міський / обласний*) *будинок офіцерів*: **БО Чернівці, МБО Чернівці, ОБО Чернівці**. Номінацією советського війська – *Червона Армія* – мотивована назва команди з міста *Сторожинець* у Чернівецькому районі – **«Червона Армія» Сторожинець**.

Найбільше футбольних клубів Буковини належало до фізкультурно-спортивного товариства працівників сільського господарства **«Колос»** і дублювало його назву, що походить від апелятива *колос* – «суцвіття більшості злаків і деяких інших рослин, у якому квітки розміщені вздовж стрижня; те саме, що колосся» [8, Т. 4, с. 232]: **«Ко-**

лос» Борівці, «Колос» Заставна, «Колос» Кіцмань, «Колос» Лужани, «Колос» Путила, «Колос» Сторожинець – команди з міст Заставна, Кіцмань, Сторожинець, з містечка Лужани, зі села Борівці в Чернівецькому районі та зі села Путила у Вишницькому районі.

Кілька буковинських футбольних команд мали найменування, мотивовані ергонімами – назвами підприємств, об'єднань, при яких функціювали клуби: **«Восход» / «Схід» Чернівці** – від назви чернівецького виробничого бавовняного об'єднання «Восход», що спеціалізувалося на виготовленні пряжі, тканин і готових виробів; **«Легмаш» Чернівці** – від найменування Чернівецького заводу «Легмаш», що продукував машини й устаткування для виготовлення текстильних, швейних, хутряних і шкіряних виробів; **«Легпром» Садгора** – від назви Чернівецького заводу промислового швейного обладнання «Легпром», розташованого в районі міста Садгора; **ДОК Сторожинець, ДОК Чернівці** – від назв деревообробних комбінатів у Сторожинці та Чернівцях; **«Колгосп імені Франка» Ленківці** – від назви колективного господарства в селі Ленківці Дністровського району – першого колгоспу на Буковині (існував із 1940 р.).

Ідеологічною номінацією – назвою більшовицької газети **«Іскра»** мотивоване ім'я футбольного клубу з міста Заставна в Чернівецькому районі – **«Іскра» Заставна**.

Домінантну частку відапелятивних найменувань футбольних команд советського періоду становлять номінації, мотивовані назвами людей за професією, родом занять: **«Автомобіліст» Кіцмань** (від *автомобіліст* – «той, хто займається автомобілізмом – автомобільною справою» [8, т. 1, с. 13] – команда з міста Кіцмань у Чернівецькому районі, де працює потужне автотранспортне підприємство; **«Бетонник» Чернівці** (від *бетонник* – те саме, що *бетоняр* – майстер, що здійснює бетонування» [8, т. 1, с. 163; 164]) – клуб з адміністративного центру Буковини, де функціює Чернівецький завод залізобетонних виробів; **«Будівельник» Сторожинець** (від *будівельник* – «той, хто будує, споруджує що-небудь, працює на будівництві» [8, т. 1, с. 248]) – команда з міста Сторожинець у Чернівецькому районі, де працює кілька будівельних компаній; **«Колгоспник» Заставна, «Колгоспник» Кіцмань, «Колгоспник» Ленківці, «Колгоспник» Лужани, «Колгоспник» Новоселиця** (від *колгоспник* – «член колгоспу – колективного господарства» [8, т. 4, с. 216]) – команди з міст Заставна, Кіцмань, Новоселиця, Сторожинець у Чернівецькому районі, містечка Лужани та зі села Ленківці Дністровського району – місцевостей, де створено одні з перших на Буковині колгоспи; **«Машинобудівник» Чернівці** (від *машинобудівник* – «фахівець із машинобудування» [8, т. 4, с. 658]) – команда з адміністративного центру Буковини, де працювали заводи з виготовлення машин для легкої промисловості, сільського господарства; **«Металіст» Чернівці** (від *металіст* – «робітник металопромисловості» [8, т. 1, с. 684]) – клуб зі столиці Буковини, де працював металообробний завод «Металіст»; **«Панчішник» Чернівці** (від *панчішник* – «робітник, який виготовляє панчохи» [8, т. 6, с. 54]) – команда Чернівецької

панчішної фабрики; **«Харчовик» Чернівці** (від *харчовик* – «працівник харчової промисловості» [8, т. 11, с. 28]) – команда з Чернівців, де широко представлені підприємства харчової галузі.

Відапелятивну назву мала команда з міста Садгора неподалік Чернівців, яке тепер є районом у його складі, – **«Емальпосуд» Садгора**. Мотиватором для найменування клубу стала **номінація продукції** Чернівецького емальзаводу «Карпати» – емальованого посуду.

Назвами-символами більшовицької влади та лексемами, що набули в советський період ідеологічних конотацій, мотивовані номінації команд **«Червоний прапор» Чернівці** (від назви *червоний прапор* – символ советської держави) і **«Дружба» Киселів** із села *Киселів* у Чернівецькому районі (від *дружба* – «стосунки, відносини, в основі яких лежить взаємна прихильність, довір'я, відданість, товариська солідарність, духовна близькість, спільність інтересів і т. ін.» [8, т. 2, с. 423], в советський період у лексемі *дружба* актуалізовано значення 'солідарність народів СРСР').

Розгляд назв буковинських футбольних клубів у 40–80-ті рр. ХХ ст. показав, що для їх найменування здебільшого обрано лексеми, що віддзеркалювали советські реалії, лише невеликий відсоток назв команд мав національно-культурний складник у значенні. Цей факт є безсумнівним свідченням впливу советського колоніалізму на українське футбольне назовництво, що спричинило тотальну уніфікацію найменувань.

Назви буковинських футбольних команд упродовж останніх тридцяти років творять доволі еkleктичний корпус номінацій. Серед сучасних назв футбольних команд зафіксовано найменування, мотивовані онімами, що відображають національно-культурну специфіку України. Кілька клубів використали **номінації етнографічних районів України**, які вони репрезентують: **«Буковина» Чернівці / С.К.Ф. «Буковина» Чернівці**, **«Буковина-2» Лужани** (від назви *Буковина* – історико-географічний регіон на українсько-румунському етнографічному прикордонні, що в Україні охоплює Чернівецьку область) – команди зі столиці Буковини міста *Чернівців* і містечка *Лужани* в Чернівецькому районі, **«Підгір'я» Сторожинець** (від назви *Підгір'я* – історико-культурний регіон між рікою Дністер і передгір'ями Карпат) – команда з міста *Сторожинець* у Чернівецькому районі.

Багато назв команд мотивовано **топонімами** – найменуваннями населених пунктів, із яких походять футбольні дружини. Такі назви, як і століття тому, мають складну структуру, в якій поєднано абrevіатуру (**С.К.** – спортивний клуб, **М.С.К.** – міський спортивний клуб, **Р.С.К.** – районний спортивний клуб, **М.Ф.К.** – міський футбольний клуб, **П.Ф.К.** – професійний футбольний клуб, **Ф.К.** – футбольний клуб, **Ф.С.К.** – футбольний спортивний клуб) і компонент-топонім. **Номінації українських міст, містечок і сіл** використано в назвах таких футбольних клубів Буковини: у Чернівецькому районі – **М.С.К. «Кіцмань» / Р.С.К. «Кіцмань» / Ф.К. «Кіцмань»** – команда з міста *Кіцмань*, **С.Ф.К. «Магала» / «Магала-Остриця»** – команда зі села *Магала*, яка згодом представляла сусідні села *Магалу* й *Острицю*, **Ф.К. «Бояни»** – команда зі села *Бояни*, **Ф.К. «Волока»** – команда зі села *Волока*, **Ф.К. «Глибо-**

ка – команда з містечка Глибока, **Ф.К. «Горбова»** – команда зі села Горбова, **Ф.К. «Грозинці»** – команда зі села Грозинці, **Ф.К. «Динівці»** – команда зі села Динівці, **Ф.К. «Іванківці»** – команда зі села Іванківці, **Ф.К. «Кам'янка»** – команда зі села Кам'янка, **Ф.К. «Колінківці»** – команда зі села Колінківці, **Ф.К. «Коровія»** – команда зі села Коровія, **Ф.К. «Лужани»** – команда з містечка Лужани, **Ф.К. «Молодія»** – команда зі села Молодія, **Ф.К. «Неполоківці»** – команда зі села Неполоківці, **Ф.К. «Новоселиця»** / **«Новоселиця-2017»** – команда з міста Новоселиця, **Ф.К. «Рідківці»** – команда зі села Рідківці, **Ф.К. «Рокитне»** – команда зі села Рокитне, **Ф.К. «Садгора»** – команда з дільниці Чернівців Садгора, **Ф.К. «Станівці»** – команда зі села Станівці, **Ф.К. «Старий Вовчинець»** – команда зі села Старий Вовчинець, **Ф.К. «Топорівці»** – команда зі села Топорівці, **Ф.К. «Чагор»** – команда зі села Чагор, **Ф.К. «Чорнівка»** – команда зі села Чорнівка та **Ф.С.К. «Чернівці»**, у Вижницькому районі – **Ф.К. «Банилів»** – команда зі села Банилів, **Ф.К. «Брусниця»** – команда зі села Брусниця, **Ф.К. «Нижні Станівці»** – команда зі села Нижні Станівці, **Ф.К. «Путила»** – команда з містечка Путила та команда **Ф.К. «Клішківці»** зі села Клішківці у Дністровському районі.

Номінації кількох буковинських футбольних клубів мотивовані **гідронімами**, зокрема від назви *Дністер* – найбільшої ріки Заходу України взяли свої номінації команди з населених пунктів над *Дністром*: **«Дністер» Дорошівці** – клуб зі села *Дорошівці* у Чернівецькому районі, **«Дністер» Новодністровськ** – клуб із міста *Новодністровськ* і **«Дністер» Хотин** – клуб із міста *Хотин*, обидва у Дністровському районі, а номінацію ріки *Черемош*, що на Буковині й Гуцульщині, взяла команда **«Черемош» Вижниця** з міста *Вижниця* – райцентру в Чернівецькій області, що розташоване над рікою *Черемош*.

Позитивним фактом в історії футболу на Буковині є відродження в незалежній Україні футбольного клубу **У.С.К. «Довбуш» Чернівці**, що існував у 20–40-ті рр. ХХ ст., та збереження його давньої назви, яка мотивована **антропонімом** – іменем очільника українських повстанців-опришків *Олекси Довбуша*. Після Другої світової війни славні традиції цього найуспішнішого буковинського клубу міжвоєнного періоду зберігала спочатку команда Українського руханково-спортивного товариства **У.Р.С.Т. «Довбуш» Фрайман**, створена 1946 р. у таборі для переміщених осіб в районі *Фрайман* – північній околиці німецького міста Мюнхен, а з 50-х рр. – команда **У.С.Т. «Довбуш» Нью-Гейвен**, яку заснували українські емігранти в місті *Нью-Гейвен*, що в штаті Коннектикут у США.

Чималу групу назв буковинських футбольних команд об'єднують номінації, мотивовані **ергонімами** – **назвами підприємств, комерційних структур**, які стали спонсорами однойменних футбольних клубів, зокрема: **«Лада» Чернівці** (від номінації місцевого підприємства *«Лада Автосервіс»*), **«Легмаш» Чернівці** (від найменування Чернівецького заводу *«Легмаш»* – продуцента машин та устаткування для виготовлення текстильних, швейних, хутряних і шкіряних виробів), **«Калинівський ринок» Садгора Чернівці** (від назви одного з найбільших ринків України – *«Кали-*

нівський ринок», який тепер має статус торговельного комплексу, розташований у районі Чернівців – *Садгора*); **Ф.К. «Фазенда» Чернівці** (від найменування магазину сільськогосподарської та садової техніки «*Фазенда*», що належить спонсорів команди Василю Осадчуку); **«RA-DENT» Чернівці** (від назви стоматологічної клініки «*Radent*», найменування якої утворено від прізвища засновника Віорела *Радукана*, який водночас є спонсором і президентом клубу). Назва жіночої футбольної команд **Ф.К. «Буковинська Надія» Великий Кучурів** зі села *Великий Кучурів* Чернівецького району походить від імені спонсора клубу – підприємства ресторанного бізнесу «*Буковинська надія*», що надає ще й послуги мобільного харчування. Від **назви навчального закладу** – Чернівецького національного *університету* імені Юрія Федьковича – утворено номінацію студентської команди **Ф.К. «Університет» Чернівці**.

Дві буковинські команди дотепер використовують **найменування фізкультурно-спортивного товариства** працівників сільського господарства «*Колос*», що походить від апелятива *колос* – «суцвіття більшості злаків і деяких інших рослин, у якому квітки розміщені вздовж стрижня; те саме, що колосся» [8, Т. 4, с. 232]. Це клуби **«Колос» Лужани** з містечка *Лужани* та **«Колос» Новоселиця / «Колос-Майя» Новоселиця** з міста *Новоселиця* (обидва населені пункти в Чернівецькому районі). У випадку з лужанським «Колосом» йдеться про збереження назви, яку клуб мав із советських часів, натомість дивує вибір такого найменування, що його зробила команда з *Новоселиці* вже після відновлення української незалежності. До того ж друга варіантна назва новоселицького клубу є яскравим прикладом еклетицизму в футбольному іменнику, адже в найменуванні поєднано номінацію республіканського спортивного товариства советських часів і назву спонсора клубу – місцевого меблевого комбінату «*Майя*». Цю назву утворено, очевидно, під впливом дії комерційного чинника на систему українського спортивного назовництва. Ще одна команда доповнила назву «*Колос*» прикметником *золотий* – **Ф.К. «Золотий колос» Строїнци** – клуб зі села *Строїнци* в Чернівецькому районі.

Серед назв українських футбольних команд 90-х рр. ХХ – початку ХХІ ст. поряд із номінаціями, мотивованими онімною лексикою, зафіксовано чималий масив найменувань, мотивованих загальними назвами. Від апелятива *зарінок* – «1) пологий берег річки, вкритий рінню; 2) рівне місце біля річки, поросле травою» [8, Т. 3, с. 292] походить номінація команди **Ф.К. «Зарінок» / «Зарінок-Дрім-Тім» Тисовець** зі села *Тисовець* Чернівецького району, розташованого на берегах річок *Дереглуй* і *Тисовець*. Другий варіант номінації клубу є прикладом еклетики в назовництві, бо поєднує власне українську лексему, що вказує на особливості рельєфу, й англізм *дрім-тім* (команда-мрія).

Постсоветською тенденцією в назовництві футбольних клубів незалежної України є творення найменувань команд від **назв осіб за професією**. Такі номінації мають клуби **«Меблевик» Чернівці / «Меблевик-Розвиток» Чернівці** (від *меблевик* – те саме, що *мебляр* – «майстер, який виготовляє меблі; той, хто працює на меблевому підприємстві» [8, т. 4, с. 661], назва пов'язана з добре розвинутим у

Чернівцях меблевим виробництвом; **«Митник» станція Вадул-Сірет** (від *митник* – «службовець, який збирає мито» [8, т. 4, с. 721]), номінація походить від професії працівників митниці на прикордонній передатній проміжній вантажній залізничній станції *Вадул-Сірет* на кордоні України з Румунією, **Ф.К. «Хімік» Чернівці** (від *хімік* – «працівник хімічної промисловості» [8, т. 11, с. 72]), назва клубу працівників Чернівецького *хімічного заводу*.

Футбольний клуб **«Дружба» Киселів** зі села *Киселів* Чернівецького району зберіг зі советського періоду назву, що походить від лексеми *дружба* й асоціюється з наданою їй у той час конотацією, пов'язаною з «дружбою братських народів».

Назву команди **Ф.К. «Луко» Луковиця** зі села *Луковиця* Чернівецького району утворено внаслідок редукування найменування населеного пункту, з якого походить клуб.

Отже, в корпусі номінацій футбольних команд Буковини упродовж трьох останніх десятиліть помітно різні назовницькі тенденції – національну, постколоніальну та комерційну, внаслідок чого утворився еkleктичний симбіоз найменувань – це і номінації, мотивовані лексемами, що відображають національно-культурну специфіку України, і назви, що є спадщиною тоталітаризму советської епохи, і найменування, що дублюють назви підприємств чи комерційних структур, які фінансують футбольні клуби, або в номінаціях поєднано советське найменування з назвою спонсора.

Висновки та перспективи дослідження. На найменуваннях українських футбольних команд у різні періоди розвитку футболу на Буковині впливали різні політичні та соціокультурні чинники. До Другої світової війни, коли буковинські землі належали до Румунії, українські команди мали номінації з етнокультурною конотацією задля демонстрування національної належності їхніх гравців. Особливістю буковинського футбольного назовництва було використання великої кількості найменувань, що походили від антропонімів (*Гонта, Довбуш, Дорошенко, Залізник, Кармелюк, Мазена, Петлюра*). У советський період частка назв футбольних команд із національно-культурним компонентом у значенні помітно зменшилася (*Буковина, Карпати, Черемош*), натомість з'явилися уніфіковані номінації з відображеними в них советськими реаліями та комуністичними ідеологемами. У 40–80-ті рр. XX ст. домінували найменування клубів, що походили від назв всесоюзних спортивних товариств, ергонімів, назв осіб за професією, назв продукції підприємств та ідеологічних назв (*Колос, Легмаш, Емальпосуд, Дружба*). У роки після відновлення української незалежності, окрім національної та посттоталітарної тенденцій, помітно вплив комерційного чинника на футбольне назовництво, наслідком якого є поява найменувань, які дублюють назви організацій, що фінансують футбольні клуби (*Буковинська Надія, RA-DENT, Фермер*), та еkleктичних номінацій, у яких поєднано советські назви команд з іменами їхніх спонсорів (*Зарінок-Дрім-Тім, Колос-Майя*). Перспективи досліджень полягають у виявленні тенденцій у національному назовництві футбольних команд різних українських регіонів.

Література

1. Змаг: спортовий тижневик. Перемишль, 1937, Чис. 1–9, Львів, 1937–1939.
2. Карпович В., Григорович П. Український Спортовий Клуб «Довбуш» Чернівці та український спорт на Буковині 1920–1940. Чикаго – Балтімор – Філадельфія – Торонто, 1984. 171 с.
3. Мужичок В. О., Ведмеденко Б. Ф., Марчук В. О. Розвиток українського футболу на Буковині до II Світової війни. Футбол в Україні. Витоки, традиції, перспективи: матеріали наукової конференції, присвяченої 110-річчю українського футболу. Львів – Київ: Тех. комітет Федерації футболу України, 2004. С. 93–109.
4. Процик І. «Авангард», «Локомотив», «Колгоспник»: вплив тоталітаризму на вибір назв українських футбольних команд у 20–80-х рр. XX ст. *Наук. записки Тернопільського нац. пед. університету. Серія: Мовознавство*. Тернопіль: Тернопільський нац. пед. університет ім. В. Гнатюка, 2016. Вип. І (25). С. 83–89.
5. Процик І. Національно-постколоніальна еkleктика: назви футбольних команд у незалежній Україні. *Проблеми гуманітарних наук: збірник наукових праць Дрогобицького держ. пед. ун-ту ім. І. Франка. Серія «Філологія»*. Дрогобич, 2016. Вип. 38. С. 326–340.
6. Процик І. Р. «Це не були футбольні змагання, а бій за Україну»: назви українських футбольних команд як чинник національної ідентифікації у XX ст. *Лінгвістика: збірник наук. праць*. Старобільськ: ДЗ «Луганський нац. ун-т ім. Т. Шевченка», 2017. № 2 (37). С. 85–99.
7. Самостійність: газета. Чернівці, 1934–1936.
8. Словник української мови: в 11-ти тт. / ред. кол. І. К. Білодід та ін. Київ: Наук. думка, 1970–1980. Т. I–XI.
9. Спорт: журнал присвячений усім ділянкам спорту. Львів, 1925–1926.
10. Спортові вісти: ілюстрований тижневик. Львів, 1931; 1933.
11. Торчинський М. М. Структура онімного простору української мови. Хмельницький: Авіст, 2008. 550 с.
12. Футбол на Буковині / Уклад. О. М. Сторощук, Т. О. Дудчак. Чернівці, 2012. 20 с.
13. Якимішин І. Д., Соломонко В. В. Розвиток футболу в регіонах, спортивних товариствах та клубах Західної України. Футбол в Україні. Витоки, традиції, перспективи: матеріали наукової конференції, присвяченої 110-річчю українського футболу. Львів – Київ: Тех. комітет Федерації футболу України, 2004. С. 225–232.

References

1. *Zmag [sport]: sports weekly (1937–1939)*. [*Zmah: sportovyi tyzhnevyyk*]. Peremyshl, Lviv.
2. Karpovych, V., Hryhorovych, P. (1984), *Ukrainian Sports Club «Dovbush» Chernivtsi and Ukrainian sports in Bukovyna 1920–1940 [Ukrainskyi Sportovyi Klub «Dovbush» Chernivtsi ta ukrainskyi sport na Bukovyni 1920–1940]*. Chykhah – Baltimor – Filadelfiia – Toronto. 162 p.

3. Muzhychok, V. O., Vedmedenko, B. F., Marchuk, V. O. (2004), *The development of Ukrainian football in Bukovyna before the Second World War* [Rozvytok ukrainskoho futbolu na Bukovyni do II Svitovoi viiny. Futbol v Ukraini]. Futbol v Ukraini. Vytoky, tradytsii, perspektyvy: materialy naukovi konferentsii, prysviacheni 110-richchiu ukrainskoho futbolu, Tekh. komitet Federatsii futbolu Ukrainy, Lviv – Kyiv, pp. 93–109.
4. Protsyk, I. (2016), «Avangard», «Lokomotyv», «Kolhospyk»: *the influence totalitarianism on the choice of names of Ukrainian football teams in the 20s–80s of the 20th century* [«Avanhard», «Lokomotyv», «Kolhospyk»: vplyv totalitaryzmu na vybir nazv ukrainskykh futbolnykh komand u 20–80-kh rr. XX st.]. Nauk. zapysky Ternopilskoho nats. ped. universytetu. Serii: Movoznavstvo, Ternopilskiy nats. ped. un-t im. V. Hnatiuka, Ternopil, Vyp. I (25), pp. 83–89.
5. Protsyk, I. (2016), *National-post-colonial eclecticism: football team names in independent Ukraine* [Natsionalno-postkolonialna eklektyka: nazvy futbolnykh komand u nezalezhnii Ukraini]. Problemy humanitarnykh nauk: zbirnyk naukovykh prats Drohobyskoho derzh. ped. un-tu im. I. Franka. Serii «Filolohiia», Drohobych, Vyp. 38, pp. 326–340.
6. Protsyk, I. R. (2017), «*It was not a football competition, but a fight for Ukraine*»: *names of Ukrainian football teams as a factor of national identification in the 20th centuries* [«Tse ne buly futbolni zmahannia, a bii za Ukrainu»: nazvy ukrainskykh futbolnykh komand yak chynnyk natsionalnoi identyfikatsii u XX st.]. Linhvistyka: zbirnyk nauk. Prats, DZ «Luhanskyi nats. un-t im. T. Shevchenka», Starobilsk, № 2 (37), pp. 85–99.
7. *Independence: newspaper (1934–1936)*. [Samostiinist: hazeta]. Chernivtsi.
8. *Dictionary of the Ukrainian language: in the 11th volume (1970–1980)* [Slovnyk ukrainskoi movy. V 11-ty tt.] red. kol. I. K. Bilodid ta in., Nauk. Dumka, Kyiv, T. I–XI.
9. *Sports: the magazine is devoted to all areas of sports (1925–1926)* [Sport: zhurnal prysviachenyi usim dilianskam sportu]. Lviv.
10. *Sports news: an illustrated weekly (1931; 1933)*. [Sportovi visty: iliustrovanyi tyzhnevyyk]. Lviv.
11. Torchynskiy, M. M. (2008), *The structure of the nominal space of the Ukrainian language* [Struktura onimnoho prostoru ukrainskoi movy], Avist, Khmelnytskyi, 550 p.
12. *Football in Bukovyna (2012)* [Futbol na Bukovyni]. Uklad. O. M. Storoshchuk, T. O. Dudchak. Chernivtsi, 20 p.
13. Yakymyshyn, I. D., Solomonko, V. V. (2004), *Development of football in the regions, sports associations and clubs of Western Ukraine* [Rozvytok futbolu v rehionakh, sportyvnykh tovarystvakh ta klubakh Zakhidnoi Ukrainy]. Futbol v Ukraini. Vytoky, tradytsii, perspektyvy: materialy naukovi konferentsii, prysviacheni 110-richchiu ukrainskoho futbolu, Tekh. komitet Federatsii futbolu Ukrainy, Lviv – Kyiv, pp. 225–232.